

บทสรุปและขอเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์นี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาค้นคว้าเรื่อง "กิริยาอาชญาตในบาลี ไวยากรณ์มูลกัจจายน์ ได้รวบรวมความรู้เกี่ยวกับความเป็นมา, การเขียน, การเปรียบเทียบ, การแปล, การอธิบาย สุตตราอาชญาต, การรวบรวมและการแจกธาตุในคัมภีร์มูลกัจจายน์

ผลของการวิจัยสรุปความรู้ได้ดังนี้ คือ

คัมภีร์มูลกัจจายน์สันนิษฐานว่าใช้เป็นแบบเรียนภาษาบาลีในประเทศไทย แต่สมัยอยุธยาได้เปลี่ยนแปลงมาจากคัมภีร์กัจจายนะเล่มเดิมที่เก่าแก่กว่าบาลีไวยากรณ์ทั้งหมดซึ่งแต่งในประเทศอินเดีย ต่อมาประเทศศรีลังกาใช้เป็นตำราศึกษาบาลีไวยากรณ์เป็นเบื้องต้น และประเทศไทยได้นำมาเป็นตำราเรียนครั้งแรกสมัยสุโขทัย

ท่านผู้รู้ได้นำคัมภีร์นี้มาเพิ่มเติมย้ายตำแหน่ง และแปลสูตรเป็นภาษาไทยตามสำนวนภาษาโบราณ เพื่อใช้ศึกษาเล่าเรียนในเบื้องต้น จึงเรียกคัมภีร์ใหม่นี้ว่า "มูลกัจจายน์" หมายความว่าท่านนำ "กัจจายนะ" มากระจายให้เพี้ยนไปจากรูปเดิม และเติมคำว่า "มูล" ลงไปข้างหน้า ต่อมาการเรียกคัมภีร์นี้ได้เพี้ยนไป คำว่า "กัจจายนะ" ได้กลายเป็น "กระจาย" แต่คำว่ามูลคงไว้ตามเดิมจนกลายเป็น "มูลกระจาย" ไป

คัมภีร์นี้ผู้ศึกษาจะเรียนด้วยความลำบาก เริ่มต้นด้วยการท่องสูตรให้จำแม่นยำ นำอุปกรณ์ คือ คัมภีร์มูลกัจจายน์, กากะเปีย, กระจกานชนวน และพานดอกไม้ ครอบเทียนเข้าไปหาอาจารย์ กราบ 3 ครั้ง เริ่มเรียนทำตัวและแปลโดยลำดับ ผู้เรียนต้องเขียนด้วยตัวเอง เขียนคำหนึ่ง อ่างสูตรว่าโจทย์ คือคำอธิบายสูตรนั้นครั้งหนึ่ง เมื่อเรียนจบตอนหนึ่ง ๆ จะมีบทสรุปของภาคนั้น ๆ และต้องนำดอกไม้ครอบเทียนมาไหว้ครูอีกครั้งหนึ่ง ผงคินสอพองที่ใช้เขียนศัพท์สูตรนั้น ถือว่าเป็นสิริมงคลอย่างยิ่ง การเรียนคัมภีร์นี้ คน-

โบราณถือว่าไค้บุญมาก ถ้าเรียนถึงวิธีลงตัว (การผสมคำ) ลงตัวครึ่งหนึ่งช่วยป้องกันไม่ให้บิดามารดา ญาติพี่น้องตกนรกได้

เมื่อเปรียบเทียบระบบไวยากรณ์คัมภีร์มูลกัจจายน์กับคัมภีร์ไวยากรณ์ มีสูตรคือ กัจจายณะ โมคคัลลานะ สัททนีติ รูปสีหิณี นยาสะ และพาลาวคาร แล้วเห็นว่าแต่ละคัมภีร์จะแบ่งชั้นตอน การเรียงลำดับ กำหนดสูตร วรรคแตกต่างกันบ้าง และเหมือนกันบ้าง คัมภีร์ไหนเห็นว่าชั้นตอนหรือภาคไหนสำคัญก็จะกำหนดสูตรไว้มากน้อยตามนั้น โดยเฉพาะเรื่อง "การก" ในคัมภีร์มูลกัจจายน์ไค้วางไว้ท้าย เพราะเห็นว่าการเรียนภาษาบาลีในประเทศไทย เป็นการเรียนแปลตามคัมภีร์ซึ่งมีอยู่แล้วเป็นพื้นทั่วไป ส่วนคัมภีร์อื่น ๆ จะเรียงไว้ตอนแรก เพราะเมื่อเรียนนามแล้ว ควรเรียนประกอบวิภक्तिนามและเข้าประโยคให้ถูกต้องตามวิธีของการก เพราะประโยชน์ของการกอยู่ที่การแต่งและเคร่งครัดต่อสำนวนบาลี

ส่วนความแตกต่างระหว่างคัมภีร์ไวยากรณ์มีสูตรกับคัมภีร์ไวยากรณ์ไม่มีสูตร มีดังนี้

คัมภีร์บาลีไวยากรณ์มีสูตรจะบรรจุกฎข้อบังคับ คำอธิบายเพื่อความของสูตร ตัวอย่างประกอบเป็นภาษาบาลีไว้ทุกตอน เรียนด้วยความลำบากแต่เป็นคัมภีร์ที่ฝึกความแม่นยำอย่างดี

ส่วนคัมภีร์บาลีไวยากรณ์ไม่มีสูตร เป็นคัมภีร์ที่รวบรัดเพื่อความของสูตรต่าง ๆ อธิบายเป็นภาษาไทย เป็นแบบเรียนที่ใช้ศึกษาในปัจจุบันและใช้เวลาเรียนน้อย สามารถแปลบาลีได้ทันหวังที่

ในคัมภีร์บาลีไวยากรณ์ กิริยาอาชยาค ถือเป็นกิริยาสำคัญในประโยค ประกอบด้วยวิภक्ति กาด บท พจน์ บุรุษ ธาตุ วาจก ปัจจัย แบ่งหน้าที่เป็นสัดส่วนไม่ปนกัน แต่ละส่วนจำแนกไว้ดังนี้

วิภक्तिทั้งหมดมี 96 ตัว จัดเป็น 8 หมวด ๆ หนึ่ง มี 12 วิภक्ति เป็นเครื่องหมายให้รู้ กาด บท พจน์ บุรุษ

กาลแบ่งเป็น 3 คือ ปัจจุบัน, อดีต, อนาคต แบ่งละเอียดเป็น 8 คือ ปัจจุบัน-
แท้, ปัจจุบันใกล้เคียงอดีต, ปัจจุบันใกล้เคียงอนาคต อดีตกาลไม่มีกำหนด, อดีตกาลทั้งแคว้นนี้,
อดีตกาลทั้งแคว้นนี้ อนาคตแห่งปัจจุบันและอนาคตแห่งอดีต

กิริยาศัพท์ที่ประกอบวิภคตินวคตวัตตมานา, ปัจจุบันี และสัททนี เป็น ปัจจุบันกาล
ประกอบวิภคตินวคตปโรกษา, นียคตนี และอชชคตนี เป็น อดีตกาล ประกอบวิภคตินวคต
ภวิสสันติและกาลาติปัตติ เป็น อนาคตกาล

บทแบ่งเป็น 2 คือ ปรัสสบท บทเพื่อผู้อื่น อคตโนบท บทเพื่อตน

พจน์แบ่งเป็น 2 คือ เอกพจน์ และพหูพจน์

บุรุษ แบ่งเป็น 3 คือ ประถมบุรุษ, มัชยมบุรุษ และอุตตมบุรุษ

ธาตุ แบ่งเป็น 8 หมวด คือ หมวดกฎ, ฐ หิว สุ กิ คหฺ ทนฺ และ จุรฺ ธาตุ

วาก แบ่งเป็น 5 คือ กัตตุ กัมม ภาว เหตุกัตตุ และเหตุกัมม

ปัจจัยแบ่งเป็น 5 หมวด ตามวากดังนี้

กัตตุวาก 10 ตัว คือ อ เอ ย ญ ณา นา ณา โอ ฌ ญ

กัมมวาก มี ย ปัจจัย กับ อิ อากมหน้า ย

ภาววาก มี ย ปัจจัย

เหตุกัตตุวาก มี 4 ตัว คือ ฌ ญ ณาเป ณาปย

เหตุกัมมวาก มี ปัจจัย 10 ตัว ตัวใดตัวหนึ่ง เหตุปัจจัย คือ ณาเป และ
ย ปัจจัย กับ อิ อากมหน้า ย

ปัจจัยพิเศษ 3 ตัว คือ ข ฉ ส ประกอบกับธาตุ 5 ตัว คือ ภูชฺ ฆสฺ หรฺ สฺ ปา
แปลว่า "ปรารธนา" นอกจากนี้ ยังนิยมประกอบธาตุอีก 4 ตัว คือ ติชฺ คุปฺ กิตฺ และ
มาน แต่ต้องแปลงธาตุเสมอไป

ปัจจัยพิเศษ 2 ตัว คือ อาย อีย เมื่อประกอบกับนามศัพท์ออกสำเนียงแปลว่า "ประพตติเพียงคัง" ถ้าประกอบกับคุณศัพท์ออกสำเนียงแปลว่า "ประพตติ"

อนึ่ง ยังมีปัจจัยพิเศษที่ไม่ได้จัดไว้ประจำหมวดไหนอีก 8 ตัว คือ อล อาร อาล อี อี้ อุณา ปุป ยิร มีที่ใช้น้อย

ในคัมภีร์มูลกัจจายน์นี้ ได้รวบรวมกริยาอาชยาตพร้อมทั้งแจกธาตุไว้ทั้งสิ้น 230 ธาตุ โดยแบ่งไว้เป็นหมวดตามลำดับอักษร

วิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าเท่าที่มีเอกสารปรากฏอยู่ในเวลานี้ ยังมีประเด็นอื่น ๆ ซึ่งผู้สนใจควรศึกษาคิดตามเพิ่มเติมอีกเป็นต้นว่า สนธิ นาย สมาส ตัทธิต กิตก์ และการกในคัมภีร์มูลกัจจายน์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรจะศึกษาค้นคว้ารวมไว้เป็นเอกสารชุดเดียวกัน จะทำให้คัมภีร์บาดีไวยากรณสมบูรณ์เพิ่มขึ้นอีกชุดหนึ่ง

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย